

Belgische bezetting in Duitsland

WALTHER ROTSAERT

INHOUD

Voorwoord Generaal-majoor R. Tabary 7

Inleiding I 9

DEEL I

"Verdeling van Duitsland, verdeelt oorlogsgeallieerden" 11

1. Zo ver mogelijk in Duitsland doorstoten 11
2. Duitsland bezetten of niet ? 12
3. Duitsland wordt verdeeld 12
4. Buurlanden worden niet gevraagd 13
5. Kleinen hebben niets te zeggen 13
6. Grootmachten onderhandelen 14
7. Hulproepen voor bezettingsopdracht 14
8. Britten willen hulp 15
9. Hoelang zullen Amerikanen blijven 15
10. Geen symbolische contingents 16
11. Hulp maar geen medezeggenschap 16
12. Amerika wil Noordzeehavens 17
13. Roosevelt voorziet moeilijkheden met de Gaulle 18
14. Churchill steunt Franse eisen 18
15. Angst voor eeuwige agressor 19
16. Britten rekenen op Fransen 19
17. De Rijn is Frankrijks Oostgrens 20
18. Belgen onder Frans commando ? 20
19. Rijn- en Rurarea niet splitsen 21
20. Britten willen Keulen in hun zone 21
21. Amerika wil Kassel en Frankfurt 22
22. Frankrijk wil ook Aken 22
23. Britten dringen Fransen terug 23
24. Akkoord met terugwerkende kracht 24
25. Franse zone zonder grootsteden 24
26. Geen Beneluxbezettingssector 24
27. Bezettingszones ingenomen 24
28. Belgische driekleur wappert in Bonn 25

DEEL 2

"België wil bezettingszone" 27

29. België wil zaaien om te oogsten 27
30. België moet grotere inspanning leveren 28
31. Nederlands-Indië primeert 29
32. Nationale belangen toch belangrijker 30
33. Economische voordelen zonder bezetting 30
34. België staat alleen 31
35. Parlement wil geen arme mensenleger 32
36. Akkoord vervallen 33
37. Bezettingstroepen niet klaar ? 35
38. Niet tuchtvol genoeg om te bezetten ? 36

39. *Politieke motieven* 37
40. *Prestige en eigenbelang* 38
41. *Bezetting van lange duur* 39
42. *Eindelijk Belgische bezettingssector* 41
43. *Bezettingsoverdracht saai en ondankbaar* 43
44. *Uitbreiding Belgische bezettingssector* 44
45. *Minder Britten, meer Belgen* 46
46. *Waarom bezettingsgebied zo groot?* 49
47. *Principieel niet ten Oosten van de Rijn* 50
48. *Ondergeschiktheid aan Britten irriteert* 51
49. *België wil beperkte bezettingssector* 55
50. *Vaste sector, wisselende effectieven* 57

DEEL 3

"Belgen moeten Bonn ontruimen" 61

51. *Herontplooiing Belgische troepen noodzakelijk* 61
52. *Een tweede capitulatie?* 61
53. *Geen centrale regering, noch centrale administraties* 62
54. *Westduitsers moeten zichzelf regeren* 63
55. *Parlementaire Raad zetelt in Bonn* 63
56. *Verdachte precedentes* 64
57. *Drie mogelijke oplossingen vanuit Brits zicht* 65
58. *Ambassadeur in Brussel moet tactvol optreden* 65
59. *Bonn komt ongelegen* 66
60. *Morele steun vanuit Nederland* 67
61. *Adenauer schrijft sollicitatiebrieven* 67
62. *Plannen Geallieerde Hoge Commissie* 68
63. *Ministerieel bezoek* 68
64. *Duitsers willen Belgen buiten* 69
65. *Twee maten en gewichten?* 69
66. *Geallieerden willen Petersberg* 69
67. *Bonn, geen Brits, wel Belgisch probleem* 70
68. *Bonn, geen geallieerde garnizoensstad* 70
69. *Waarom verhuist Piron toch naar Bonn?* 71
70. *Keuze Bonn geen verrassing* 73
71. *Uitgebreide enclave Bonn* 74
72. *Bonn voordelig voor België* 75
73. *Verkiezen geallieerden werkelijk Frankfurt?* 75
74. *Piron accepteert uitwijzing niet* 76
75. *Landsverdediging bepaalt standpunt* 76
76. *Opruiming Bonn concreet* 77
77. *Belgisch voorstel aan de Britten* 78
78. *Noordrijn-Westfalen stelt installatieplan op* 79
79. *Brussel voelt zich uit Bonn geworpen* 80
80. *Brits-Belgische diplomatie start besprekingen* 81

DEEL 4

"Herontplooiing onderhandeld" 83

81. *Brits-Belgische gedachtewisseling te Luxemburg* 83
82. *Spaak en Robertson argumenteren* 84

83. *Spaak wil Brits-Belgische Conventie* 86
84. *Amerikaanse militaire gouverneur bezoekt Piron* 87
85. *Piron kent het klappen van de zweep* 88
86. *Onbetwistbare naoorlogse militaire leider* 89
87. *Onwaardige zweefstoestand rondom Bonn* 92
88. *Eindelijk onderhoud Robertson-Piron* 92
89. *Bonn heeft lof voor de Belgen ?* 93
90. *Robertson's persoonlijke inzet* 94
91. *Wie zal dat betalen* 95
92. *Vergadering in Palais Schaumburg* 95
93. *Hoofdkwartier naar Weiden* 96
94. *Wij moeten de Rijn verdedigen* 96
95. *Petersberg* 97
96. *Verhuisingsproblematiek gedecentraliseerd* 98
97. *Belgische vlag moet blijven wapperen* 98
98. *Petersberg gewapenderhand ingenomen ?* 100
99. *Organisatie BBL, uitsluitend Belgische aangelegenheid* 101
100. *Noordrijn-Westfalen moet voor huisvesting zorgen* 102
101. *Huisvestingsplannen worden concreter* 103
102. *Nu ook bevrijd van bezetters* 106
103. *Bonn, een misverstand ?* 107
104. *Kredieten voor de herschikking BBL* 109
105. *Een bouwprogramma en een statuut* 112
106. *Brits-Belgische Conventie* 114

DEEL 5

"Britse Boontjes doppen in Bergkamen" 117

107. *Bergkamen op demontagelijst* 118
108. *Britse opdracht voor de Belgen* 119
109. *Bergkamen vecht voor arbeidsplaatsen* 121
110. *Verslag van Britse Kreis Resident Officer* 122
111. *Buitenland roert zich* 124
112. *Waarom moeten wij de kastanjes uit het vuur halen* 125

DEEL 6

"Leven onder de Duitsers" 129

113. *In welk land komen ze terecht ?* 129
114. *Een bezetting niet als de andere* 133
115. *Commissie bereid de vestiging voor* 134
116. *Gezinnen niet welkom* 136
117. *Hoe lang duurt die voorlopigheid ?* 138
118. *Zorgen voor lichaam en geest* 138
119. *Installatie van eerste gezinnen* 141
120. *Mobiliteit beperkt* 144
121. *Heen- en Terugreis* 145
122. *Sigaretten en bezettingsvergoeding* 148
123. *De mens is ook een sociaal wezen* 150
124. *Belgische Zendingen in Duitsland* 157
125. *Contact met Duitsers via Britten* 160

126. *Het onderwijs voor de kinderen* 165
 127. *Ontspanning en vrije tijd* 168
 128. *Schraal media- en cultuurlandschap* 172
 129. *Lezen als men naar ginder gestuurd wordt* 174
 130. *Het voorgeborchte van het Belgisch Huis* 175
 131. *Parlementariërs wensen positievere houding* 176
 132. *België bezet door de Engelsen* 178
 133. *Rustige Belgische sector met veel incidenten* 179
 134. *A propos, de groet aan de Belgische vlag* 182
 135. *Straffe verhalen* 186
 136. *Weer een nieuwe tijd* 187

DEEL 7

137. "Nawoord" 191

DEEL 8

- "Voetnota's bij Deel 1, 2, 3, 4, 5 en 6" 195
 138. *Voetnota's bij deel 1* 195
 139. *Voetnota's bij deel 2* 197
 140. *Voetnota's bij deel 3* 198
 141. *Voetnota's bij deel 4* 202
 142. *Voetnota's bij deel 5* 205
 143. *Voetnota's bij deel 6* 206

DEEL 9

- "Belangrijke data chronologisch" 209

DEEL 10

- "Bibliografie" 225

DEEL 11

- "Illustraties" 229
Revindicaties door Benelux-landen en Frankrijk 229
Dagorder Nr 1 Generaal-majoor Piron 230
Oprichting van Openbaar Onderwijs 231
Belgisch bezettingsgeld 1946-1959 (1)(2) 232-233
Brochures Belgisch Bezettingsleger 234
4e Linie in Unna en Bergkamen 235
Bonn of de Tweede capitulatie 236
Dagelijkse Verlofgangerstrein(DVT) 237
Belgisch Bezettingsleger in Duitsland 238
Toen, 1946-1949 (1)(2). 239-240
Lüdenscheid 1947 241
Telefoonnet BBL 1948 242
Weiden 1949-1950,... 243
Protest Duitse gemeenteraad 244
BBL-kwartieren (1)(2)(3)(4)(5) 245-249
BBL-dagblad VICI 250
Bouwprogramma Noordrijn-Westfalen 251
Bronvermelding illustraties 252

Voorwoord

Bezetten ! De Duitsers waren er bezeten van. Het lukte hen overigens aardig, zodat een termijn van duizend jaar een droom werd. Tot ze in 1945 het deksel op de neus kregen.

Rond die tijd en daar ligt wellicht de reden waarom ik de eer heb dit boek in te leiden, was ik om precies te zijn, einde april 1945, als onderluitenant, pelotonschef, met de 1e Infanteriebrigade in de strijd gewikkeld aan de Bergse Maas, ten noorden van Breda. Op 23 april werd die Bergse Maas nog overschreden op bevel van onze Canadese divisie. Dat avontuur kostte ons een tiental doden en gekwetsten. Enkele dagen later werd de wapenstilstand gesloten. De vrede en het begin van de bezetting van Duitsland was reeds in 1942 op zeer hoog en eng niveau gepland.

De 1e Infanteriebrigade, onder Brits bevel, was de eerste grote Belgische eenheid die de bezetting mocht ervaren. In mijn hoedanigheid van stootpionier werd ik als veiligheidsofficier, vooreerst gelast met de inkwartiering. Onze sector lag in het Münsterland : rijke landbouwstreek met grote hoeven, kastelen en kleine stadjes en nog kleinere dorpjes, omringd door platgewalste industriegebieden en de zwaar beschadigde historische stad Münster.

Aan ons bezettingsmandaat waren strenge voorwaarden verbonden : geen politiek, "geen fraternisatie", (lees "kein Frauleins") niet plunderen, geen bezetting dus zoals bij ons. De dictatoriale nazistische Staat moest uitgeschakeld worden, plaatsmaken voor een democratische samenleving, een betrouwbare buur en partner. Onze bijdrage tot die militaire bezetting was aanzienlijk, intensief, maar moeilijk, want ondergeschikt aan de Britten. Deelnemen aan de militaire bezetting van Duitsland was geen sinecur, noch voor de militairen, noch voor de gezinnen en kinderen. Bezet Duitsland was geen paradijs, maar een totaal verwoest en ontredderd land.

Wat mij betreft wil ik twee belevenissen kwijt.

Na de nodige palabers en "democratische eisen" om ons kwartier in te richten, rees het nijpend vraagstuk van de algemene veiligheid. In de onmiddellijke omgeving van ons kwartier en het gebied onder onze verantwoordelijkheid, bevonden zich duizenden bevrijde vreemdelingen, meestal van Oost-Europese origine. (toen D.P.'s, "displaced persons" genoemd.) 's Nachts gingen ze de boer op met de bedoeling te plunderen en te verkrachten. Veiligheidshalve en in uitvoering van ons mandaat, werden patrouilles uitgestuurd om de boerderijen, waar in de meeste gevallen geen mannen meer waren, te beschermen tegen avonturiers. Onze manschappen werden overal zeer gewaardeerd en waarachtig vorstelijk ontvangen. Hun dagelijkse karwei werd aldus een beloning en voor onze manschappen "de wereld op zijn kop".

Intussen waren de uitroeiingskampen ontdekt en dat was voor iedereen een bittere ontzuivering. In de Britse bezettingszone en dus ook in onze sector, werden alle Duitsers verplicht de film over de concentratiekampen te bekijken, zoniet kregen ze geen rantsoeneringszegels. Dat zette meteen ook een einde aan het "Wir haben es nicht gewusst".

Ik wens u veel leesgenot.

Robert F. Tabary
Generaal-majoor b.d.